

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 92/2025-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ] – správcu konkurznej podstaty úpadcu [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného AK Kovár a partneri s. r. o., Bajkalská 21/A, Bratislava, proti uzneseniu Mestského súdu Bratislava III č. k. B1-3Cbi/8/2012-457 z 30. októbra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 10. januára 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a zákazu diskriminácie podľa čl. 14 dohovoru uznesením mestského súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia o výške náhrady trov konania, ktoré navrhuje zrušiť a vec vrátiť mestskému súdu na ďalšie konanie.

2. Sťažovateľovi ako úspešnému žalovanému bol v konaní o vylúčenie majetku zo súpisu konkurznej podstaty uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 3Cbi/8/2012 z 2. novembra 2022 priznaný nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Potvrdzujúcim uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 3CoKR/81/2022-385 z 28. februára 2023 bola žalobcovi uložená povinnosť zaplatiť sťažovateľovi trovy odvolacieho konania v celom rozsahu a Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 2ObdoK/7/2023 z 20. júna 2024 priznal sťažovateľovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v celom rozsahu.

3. V nasledujúcej fáze rozhodovania o určení výšky náhrady trov konania mestský súd obsadený vyššou súdnou úradníčkou uznesením sp. zn. B1-3Cbi/8/2012 z 10. októbra 2024 výšku trov konania sťažovateľa neurčil z dôvodu ich neúčelnosti a rozporu so zásadou hospodárnosti,

keďže sťažovateľ ako správca konkurznej podstaty úpadcu bol zastúpený advokátskou kanceláriou, ktorej je jediným spoločníkom a konateľom. Mestský súd v odôvodnení odkázal na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 113/2023 z 11. mája 2023, ako aj § 197 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze“).

4. Následnú sťažnosť sťažovateľa mestský súd (obsadený sudcom) napadnutým uznesením zamietol ako nedôvodnú podľa § 250 ods. 1 Civilného sporového poriadku. Nadväzujúc na odôvodnenie uznesenia vyššej súdnej úradníčky, sudca v napadnutom uznesení odkázal na uznesenie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 461/2024 z 3. septembra 2024 vydané vo veci konkrétneho sťažovateľa, v inom konkurznom konaní za rovnakého skutkového stavu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ odkazom na odbornú literatúru (komentár k Civilnému sporovému poriadku) a judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (sp. zn. 3MCdo/30/2012) argumentuje v prospech účelnosti trov právneho zastúpenia strany ako advokáta – jediného spoločníka a konateľa zastupujúcej advokátskej kancelárie. Uvádza, že služby advokátskej kancelárie, ktorá mala v čase prevzatia právneho zastupovania sťažovateľa viacero zamestnancov (advokátsky koncipient), je potrebné vnímať komplexne, a zároveň pripomína udelenie substitučného splnomocnenia inému advokátovi. Neuplatnil si trovy za žiadne neopodstatnené úkony a nie je sporné, že k úkonom reálne došlo, keďže sú obsahom spisu. Dodáva, že relevantná právna úprava, a to zákon o konkurze, zákon č. 8/2005 Z. z. o správcoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ani iné právne predpisy nezakazujú správcovi nechať sa zastúpiť v súdnom konaní advokátskou kanceláriou.

6. Postupom mestského súdu bol porušený princíp právnej istoty, keď *de facto* obišiel a nerešpektoval meritórne rozhodnutia okresného súdu, krajského súdu i najvyššieho súdu o priznaní nároku na náhradu konania sťažovateľovi.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a porušenie zákazu diskriminácie (čl. 14 dohovoru) uznesením mestského súdu o zamietnutí sťažnosti proti uzneseniu o neurčení výšky trov konania z dôvodu neúčelnosti právneho zastúpenia sťažovateľa (správca úpadcu) sebou samým.

8. Zohľadňujúc sťažnostné námietky smerujúce proti rozhodnutiu všeobecného súdu o výške náhrady trov konania, ústavný súd v prvom rade poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej opakovane pripomína, že rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi je zásadne výsadou týchto súdov, pri ktorej sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania. Ústavný súd sa k problematike trov konania stavia nanajvýš rezervovane, podrobuje ju obmedzenému ústavnoprávnemu prieskumu, pričom k zrušeniu napádaného výroku o trovách konania pristupuje skutočne iba výnimočne. Tento prístup vychádza z názoru, že rozhodnutie o trovách konania má vo vzťahu k veci samej jednoznačne akcesorickú povahu a samo osebe

väčšinou nedosahuje takú intenzitu, ktorá je spôsobilá porušiť základné práva a slobody, akokoľvek sa môže účastníka konania citel'ne dotknúť. To však ale neznamená, že rozhodnutiami o trovách konania nemôže dôjsť k porušeniu práv s'ťažovateľa. Otázka náhrady trov konania môže nadobudnúť ústavnoprávnu dimenziu v prípade takého postupu všeobecného súdu, ktorý je založený na celkom zjavne nesprávnej interpretácii a aplikácii príslušných ustanovení zákona upravujúcich náhradu trov konania, v ktorom sú obsiahnuté črty svojvôle, a taktiež v prípade, ak je odôvodnenie súdneho rozhodnutia vo vzťahu k výroku o náhrade trov konania celkom nedostatočné, t. j. nepreskúmateľné (obdobne napr. I. ÚS 122/2024, I. ÚS 545/2024).

9. V okolnostiach prerokúvanej veci však ústavný súd už uvedené nedostatky nezistil. Pre ústavný súd bolo podstatné už samotné zistenie, že do odôvodnenia napadnutého uznesenia mestský súd zakomponoval takmer celé doslovné znenie odôvodnenia uznesenia sp. zn. I. ÚS 461/2024 z 3. septembra 2024, ktorým ústavný súd odmietol ako zjavne neopodstatnenú ústavnú s'ťažnosť s'ťažovateľa ako správcu konkurznej podstaty iného úpadcu proti druhovo rovnakému uzneseniu mestského súdu o zamietnutí s'ťažnosti proti uzneseniu, ktorým súd výšku trov konania s'ťažovateľa ako žalovaného neurčil z rovnakých dôvodov ako v aktuálnej veci.

10. Podľa vysloveného názoru ústavného súdu by automatické určenie výšky náhrady trov konania bez zohľadnenia zjavne neúčelného právneho zastúpenia strany sporu samým sebou, navyše, ak má potrebné odborné znalosti, a bez súčasného preukázania nevyhnutnosti kvalifikovaného právneho zastúpenia v konkrétnom incidenčnom spore, výrazne vybočilo zo všeobecnej zásady efektivity súdneho konania a neprimerane by zaťažilo protistranu s'ťažovateľa. Preto vzhľadom na zdržanlivosť ústavného súdu k výkladu zákonného práva o náhrade trov konania (II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04) s výnimkou extrémneho excesu zo strany súdu o výške náhrady trov konania v civilnom spore (m. m. IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06) a, uznávajúc úlohu všeobecných súdov pri rozhodovaní o trovách osobitne posudzovať účelnosť výdavkov zastúpenia (III. ÚS 113/2023), je možné konštatovať, že náležité odôvodnený záver mestského súdu o neurčení výšky trov konania v druhej fáze trov konania nie je nelogický ani v rozpore s legálnou definíciou a účelom náhrady trov konania a nevykazuje žiadne črty arbitrárnosti.

11. Ústavný súd podporne poukázal na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 113/2023 z 11. mája 2023 publikovaný v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 29/2023, v ktorom vyslovil záver o neúčelnosti vynaložených výdavkov, ak tá istá osoba v spore bola stranou a zároveň na základe plnomocenstva jej zastupujúcim advokátom, hoci advokáciu vykonáva ako jediný konateľ zastupujúcej advokátskej kancelárie. V bode 16 predmetného nálezu sa osobitne vysporiadal aj s rozhodnutím najvyššieho súdu (sp. zn. 3MCdo/30/2012), na ktoré odkázal aj s'ťažovateľ.

12. V súvislosti s námietkou nesprávneho procesného postupu súdu nerešpektovaním, resp. obídením priznaného nároku na náhradu trov konania ústavný súd nemal v citovanom uznesení žiadne výhrady proti materiálnemu prístupu súdu k úlohe vyššieho súdneho úradníka pri vyčíslení trov konania a proti vymedzeniu sa proti automatickému a mechanickému vyčísleniu trov konania, ktoré by podľa názoru ústavného súdu mohlo viesť k prílišnému formalizmu. Doplnil, že prvotné priznanie nároku strane na náhradu trov konania a následné neurčenie výšky trov konania vo fáze vyčíslenia náhrady trov konania, ktoré síce vznikli, ale boli preskúmateľne a presvedčivo vyhodnotené ako neúčelné trovy konania, nie je v rozpore s právom na spravodlivý súdny proces.

Ústavný súd pripomenul, že pri rozhodovaní o trovách konania sa riadne uplatnil zákonom normovaný dvojfázový postup.

13. Ústavný súd nemá žiaden relevantný skutkový ani právny dôvod na odchylenie sa od záverov vyslovených v citovanom uznesení, preto naň primerane odkazuje.

14. Nad rámec uvedeného ústavný súd uvádza, že mestský súd v napadnutom uznesení pripomenul, že pri svojom rozhodovaní je viazaný rozsahom a dôvodmi sťažnosti, pričom sťažovateľ vo svojej sťažnosti nerozporoval, že by niektoré z úkonov právnej služby uskutočnil niekto iný než advokát [REDACTED].

15. Pokiaľ sťažovateľ prvýkrát až v ústavnej sťažnosti argumentoval vykonaním niektorých úkonov právnej služby advokátskym koncipientom, resp. substitučne splnomocneným advokátom, ústavný súd pripomína, že základ pre jeho rozhodovanie je urobený už predchádzajúcou rozhodovacou činnosťou orgánu verejnej moci (napr. Vernarský, M. Ústavná sťažnosť a opravné prostriedky v civilnom procese. Justičná revue, roč. 68, č. 3/2016, s. 248). Princíp subsidiarity zasahuje aj do argumentačnej (vecnej) časti ústavnej sťažnosti a sťažovateľ je povinný podľa judikatúry ústavného súdu uplatniť v konaniach predchádzajúcich ústavnej sťažnosti rovnakú argumentáciu, ako uplatňuje v návrhu na konanie o ústavnej sťažnosti. Uvedené je zároveň aj vyjadrením zásady sebaobmedzenia a minimalizácie zásahov ústavného súdu do činnosti všeobecných súdov. Ústavný súd má tak kompetenciu zasiahnuť, len keď všeobecné súdy v rámci konania poskytnutého sťažovateľovi zlyhajú.

16. Sumarizujúc uvedené, ústavný súd je toho názoru, že v danom prípade niet žiadnej spojitosti medzi ústavnou sťažnosťou napadnutým uznesením mestského súdu a namietaným porušením základného práva na spravodlivý proces podľa ústavy a dohovoru, a z tohto dôvodu odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

17. Reflektujúc petit ústavnej sťažnosti, podľa ktorého sa sťažovateľ domáha porušenia zákazu diskriminácie podľa čl. 14 dohovoru, ústavný súd akcentuje, že sťažovateľ bližšie nešpecifikoval, akým spôsobom malo dôjsť k porušeniu tohto práva. S prihliadnutím na sťažnostnú argumentáciu sa možno len domnievať, že porušenie tohto práva odvodzuje od súdom neurčenej výšky trov konania z dôvodu neúčelnosti. V takomto prípade vzájomného prepojenia s ústavným právom procesnej povahy (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) nemohlo dôjsť ani k porušeniu zákazu diskriminácie podľa čl. 14 dohovoru, a preto aj v tejto časti bolo potrebné ústavnú sťažnosť odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. februára 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu